

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 30.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 20 JULI, 1922

LÖSNUMMER 10 CENTS.

Nr. 29

Extra sessioner: Saskatchewan-Alberta

De progressiva i parlamentet såsom independent parti få beröm. Billen om veteranämnd är utförbar, säger Wood av Alberta. Provinserna skola deltaga uti koloniseringsplanen.

Hughes välkomnar Kings traktatförslag

En tribut för det arbete, som utförts av de progressiva i parlamentet såsom independent parti givas av Calgary Alberta, vilken anmärker: "De progressiva tillförde sig själva kredit. De koncentrerade sig på tre- och mycket viktiga frågor — tariffen, järnvägsnätet och veteranämnen. De lyckades mycket bra med de två senare, samt vore till stor del ansvariga för att regeringens ställdes inför frihandeln. De utövade mer inflytande på en obestämmande regering än Sir Lomer Gouin och hans reaktionära understödare. De progressiva visade, att ett parlament med tre eller fyra grupper, av vilka ingen är i absolut kontroll, ej nödvändigt behövt bli ett kaos. De utgjorde ett mycket hoppfullt element i parlamentet. Det är svårt att föreställa sig, vad som skulle ha hänt, om de progressiva styrde varit 20 mindre och regeringens så mycket mera. Man kan säkert säga, att vi fått en bättre regering och bättre lagstiftning med de förhållanden, som råda, än vi skulle haft, ifall de progressiva varit svagare och regeringen starkare."

Premiärminister King tog den 12 de Washington med överskriftn "Kan han föreslag underhandling om ett fördrag mellan Canada och Förösta Staterna för begränsning av flottstyrkan på Great Lakes samt St. Lawrence floden. En sådan begränsning existerar under den gamla Rush-Bagot konventionen av 1817. Andan av denna konvention har observerats av bägge länderna, men det har varit praktiskt omöjligt att följa dess villkor efter beaktande av Statsekreterare Hughes mottog förslaget på det följande sätt:

Kyrkligt förbund kontra Rom

I augusti kommer ett i Köpenhamn hållas ett internationellt kyrkligt möte. Representanter för hela protestantiska och grekisk-katolska kyrkan komma att deltaga i förhandlingarna. Ett kyrkligt världsförbund för främjande av den internationella förståelsen bildades på ett större möte i början av 1911, men måste på grund av kriget ligga nere. Förbundet strävar efter, uttalar professor Amundsen, att genom kyrkans skapa en sådan förståelse mellan, att ett företag sådant som nationernas förbund kan ha en andlig bakgrund. Ordförande är ärkebiskopen av Canterbury, och i förbundet finns avdelningar inom den protestantiska kyrkan och inom den grekisk-katolska, medan den romersk-katolska kyrkan bildat en motsvarande särskild organisation. Mötet i Köpenhamn börjar den 5 aug., och i detsamma deltaga representanter för de flesta länder på jorden, särskilt Nordamerika sänder en stor representation. På mötet skall bl. a. diskuteras frågan om de religiösa minoriteternas ställning, i anslutning till mötet, som hålles i studentföreningen, kommer att hållas några offentliga möten, där bl. a. ärkebiskop Söderholm och den kände amerikanske studentledaren John Mott väntas tala.

Senator Wm. Borah är karl för sin hatt

Senator William E. Borah är i dag den mest märkliga personligheten, ej blott inom förbundenssenaten, men även i hela landet. Han är principfäst och kämpar oförtrut för sin övertygelse, skriver vår kollega Finska Amerikanares i New York samt förtälar: Med sitt för några dagar sedan i senaten hållna tal har Borah ställt sig i spetsen för den fätaliga klick i vår nationalförställning, som redligt strävar att befördra, varken sina egna eller valkorporationens intressen, utan hela folkets. Han senaste tal är ett nytt bevis på senators frän Idaho statsmannagenskaper. Med kraftig hand och oförskräckt höll han "sanningens spegel" för sina kolleger i senaten, på det att de skulle se sig i sin verkliga gestalt, svepta i hylsliets och bakslagsmens mangel. Borah belyste i bitande ordalag och stödd på översäkra siffror, det nationalekonomiska, finansiella och politiska läget i landet, ävensamt det inflytande det allmänna världsliga oförskräckligt måste utöva, på förhållandena inom Förösta Stater. Han gissade skarpt kongressen, som avslutades med rent stopp tillika frågor lösning, den där skulle påbörja folket miljard dollar i nya skatter och detta vid ett tidskedde, då folket suckar under den svåraste finansiella

Det skändliga köpet av Liberia

Harding och Hughes synas icke hysa några moraliska eller etiska betänkligheter. Sälpt för futtiga 5 miljoner Liberia blir i verkligheten blott en slav under det skenheliga, rika dollarlandat Amerika.

Republiken Liberia har för \$5,000,000 till köpt och själ köpts av Förösta Stater. För mindre än vad hon betalade för halv Alaska, har hon förvärvat hela det västafrikanska landet med dess bördiga fält och överflödande resurser. Hela transaktionen har gjorts under förklarad av att bevilja ett lån.

Mer blodutjutelse och nya strider

Man hyser ännu hopp om att få järnvägsstrecken uppjord med underhandling. Kolgruvbetarna förkastade Hardings plan, men kolbaronen nappa naturligtvis på kroken. På flera ställen i Staterna har man nu utkallat milisen, mot vilket järnvägsnätets ägare opponerat sig. Ingenjörer, eldare och andra tågägare stämde tillhörande järnvägsarbetarnas brottheroed beslöto f. v. att icke närma sig verkstadsområdet, så länge strömbanan befundo sig där. Kontroller och bangårdsarbetare i Bloomington, Ill. nedlade i måndags sitt arbete, enär de ej ville utlösa sitt arbete under skydd av trupper.

En revolution inom flygningen

De hemliga provflygningar, som utförts med den brittiska uppfinnningen Brennans helikopter, ha utfyllt sin syfte. Den brittiska pressen har enligt Manchester Guardian uppfyllt alla de krav, som av ledningen för flygväsendet uppstälts för erhållande av det pris om 50,000 pund, vilket utlovats för konstruktionen av en dylik maskin. Resultatet har överträffat alla förväntningar, och betecknar det viktigaste och betydelsefullaste framsteg, som på länge gjorts på flygningens område. Helikoptern har planlagts och konstruerats av uppfinnaren Brennan i en stor luftskopshall vid South Farnborough i Hampshire. Arbetet, som utförts med understöd av regeringen, har pågått i största hemlighet. De vidtagna försiktighetsåtgärderna hårdliga kunna endast jämföras med dem, som beledsagade arbetet på uppfinnandet av en lämplig tank-typ under världskriget.

Spanien och finska varorna

Det framgår nu att förbudslagen omöjliggjort det planerade handelsavtalet med Spanien. Med denna ledning hävar har all export på Spanien, åtminstone för i år, gått förortad. Finlands representant i Madrid, Y. Saastamoinen, som f. n. besöker Finland, meddelar, att spaniska regeringen lämnat förståelse för den sanna framtiden skall tillräckligt nära tillräckligt kan anses lämplig att upptaga för handlingar. Dessförinnan skall Spanien ingå handelsavtal med övriga stater. All utveckling från Finland till Spanien är otänkbart, enär spaniska tullar på finska varor är 300 a 500 procent högre än minimutullarna, varjämte beräknas en valutaövertäckning på 80 procent. Under sådana förhållanden kunna inga order från Spanien väntas på finska varorna.

*****
Farmarna segerrika vid valet i Manitoba
Ha erhövat 24 av 42 hittills kungjorda resultat.
I de provinsiella valen i Manitoba den 18 ds. ha farmarna parti utom Winnipeg svept provinzen på bekostnad av liberalerna. Premiärminister Norris omvaldes i sin valkrets med god majoritet, men tre av hans ministrar besegrades. Av hittills kända resultat (onsdag morgon den 19 ds.) ha farmarna på vunnit 24 säten, liberalerna 5, de konservativa 4, independenta och fusionkandidater 7 samt arbetarna 2. I Winnipeg är independenta arbetarekandidaten F. J. Dixon säker om val. Övriga, som ha utsikt att bli valda, är: John Queen, socialdemokrat, eller Wm. Ivens, L.L.P.; J. K. Downes, independent moderatist; Robert Jacob, Mrs. Edith Rogers och D. Cameron, liberala; J. T. Haig och W. S. Evans, konservativa, samt R. W. Craig, progressiv.
*****

Kooperationen i Sverige och Europa

Svenska kooperativa företagen ha stätt sig bra mot kris-tidens svåra framfart. Kooperativ utställning Över en miljon i Sverige anslutna till kooperativen, i Tyskland går det upp till 14 miljoner. Kooperativa förbundet i Sverige 23:e kongress öppnades den 26 juni i Stockholm samt pågick under några dagar. Deltagandet i kongressen var synnerligen livligt, samt räknade bortåt 400 deltagare. Svenska regeringen representerades av statsminister Braunting samt statsråden Svensson och Örne, socialstyrelsen av generaldirektör Nils Bergsten, bröckerier Hugo Heyman och amanuensen E. Berg. Svenska lantmännens riksförbund av direktör Emblad och bankdirektör Björkholm, Landsorganisationen av hr Thorberg samt Kooperativa kvinnoförbundet av fru Julia Larsson. Dessutom närvaro representanter för de kooperativa samslutningarna i Norge, Finland, Belgien och Tyskland.

Skuldinna dömd — 20 års fängelse

Mörderskan m:me Bessarabo dömdes i dagarna till tjugo års straffarbete. Hennes dotter, m:lle Paule Jacques, frikländes. Vid domstolsförhandlingarna på eftermiddagen upprepade Paule Jacques de beklännelser hon avlagt inför polisen. Hon hade sett den mördade lile Modern hade yttrat: "Det fanns icke något annat val än att antingen jag eller han försåvann". Dottern hade icke förmått hjälpa till med att lägga liket i kofferten. M:me Bessarabo bestred denna påståelse uttryckligen sin dotters förklaringar, men påstod att hon icke längre begrep något av det drama hon var inblandad i. Hennes tal blev därefter så förtvrat, att förhandlingarna på försvarsadvokaten Moro-Giafferis yrkande avbröts. Madame Bessarabo stod anklagad för att nästen till den 31 juli ha dödat sin man, därpå stoppat in hans lik i en koffert och stängt denna till Nancy, där brottet upptäcktes fyra dagar senare. Hon blev häktad som misstänkt och bekände först att hon mördat mannen, men tog sedan denna beklännelse tillbaka, och försökte göra tillfugt, att i kofferten fördes från hennes hem, innehöll den dels för hennes komprometterande papper, som kunde inblandat honom i en spionageaffär, dels delar av en flygmaskin. Vid järnvägsstationen skulle mannen ha infunnit sig och medtagit kofferten samt benn vänta tills han kom tillbaka, och om en timme kom kofferten med order från honom att expediera den till Nancy. Det skulle varit denna tid som mannen blivit mördad och liket förpassat in i kofferten. Förutom det orimliga i denna historia förelåg en alldeles förkrossande bevisning mot henne, var till kom att hon först bekämt, fast hon så uppkände en historia, att mannen varit dödförklagt sin styvdotter och att hon därför skjutit honom. Motivet förelåg också klart: det var

Nedskärning av Tysklands Haag-konferensen återupptager arbetet

Den centrala komitén av det tyska folkpartiet, med vilket finansjätten Hugo Stinnes är så nära identifierad, antog vid möte f. v. en resolution, i vilken de vid det klaraste endossade de republiken. Riksdagens ledare i Tyskland så ej längre inför en tvungen upplösning av riksdagen och Wirth-kabinettet är även försäkrat om aktivt understöd av de independenta socialisterna. En inter-parti överenskommelse har nämligen gjorts för att stödja den nuvarande koalitionen. Tyskland överlämnade den 12 ds. en formell begäran om ett omedelbart moratorium för alla återstående beslutningar för 1922. Tyskland väntar vidare att moratoriet skall utsträckas för alla kontanta betalningar under 1923 och 1924 enligt överenskommelsen av den 5 maj 1921. Man begär ett omedelbart beslut för att undvika en katastrof. Markens sjunkande värde på den utländska växelmarknaden angives som orsak för Tysklands oförmåga att betala.

Höjdflygningsrekord slaget

Rekordet i höjdflygning med passagerare todes innesat av en flygare Larre Borges, som den 23 aug. 1921 i Montevideo nådde en höjd av 8700 meter. Den högsta höjden, som någon människa nått, är 12,436 meter. Bragden utfördes i september 1921 av amerikanske löjtnanten Mac-Ready. Arthur H. Sjaguce i Redding, Cal. har avlidit i en ålder av 74 år. Han var 60 år började hans huvud växa, så att han vid sin död kunde sägas vara mannen med det största huvudet i världen. Reduktion av den tyska skadestånd ersättningen till 50 biljoner guldmärk från den nuvarande totalsumman av 132 biljoner samt avskrivandet av Frankrikes skuld till England är basen av den lösning av reparationsfrågan, som nu allvarligt diskuteras av franska och brittiska myndigheter. Planen har ännu ej officiellt nått reparationskomitén, men likväl har dessa medlemmar redan diskuterat detaljerna. Det väntas att sägda plan skall utgå huvudsaken vid ett blivande möte mellan premiärministrarna Lloyd George och Pincare. Storbritannien beslöto att påskynda planen, då man slutligt ansett att Förösta Stater ej var i en sinnens stämning att diskutera avskrivande av de allierade skulderna. Understödjarna på planen hoppas, att Amerika skall följa efter, sedan det haft tillfälle att observera de goda resultat, som även en delvis avskrivning av krigsskulderna kommer att framkalla.

Maxim Gorkij: Om Europa ej besinnar sig

Ur den till förnäm för det hungerde Ryssland nyttigen utgivna skriften Ryssland och världen av Fridtjof Nansen, Gerhard Hauptmann och Maxim Gorkij, återges följande varningsord av den store ryske diktaren: Fridtjof Nansen, det ädla, i dåkraftigt människokärligt flammande hjärtat, har för oss upprullat en fruktansvärd bild av verkligheten. Och dock är denna verklighet själv ännu fruktansvärdare. Fruktansvärdare, redan därför att den i Nansens ord inbeholdna kraften säkerligen inte kommer att bli i stånd att slita sönder det tjocka lager av namnlös likgiltighet, bakom vilket dagens europeer försöksat sig. Fridtjof Nansen, John Keynes, Nti och de andra riddarna är förtvunnet och samvetet, vilka kunna gälla som representanter för en snart utdött typ av europé, ha belyst det dunkla livskaoset med en rikedom av strålände ord. Med ord om nödvändigheten att väcka kärleken till nästan eller också återställa de förörade förtvunna "sakliga" förbindelserna mellan de europeiska statbildningarna samsamman. Men nästan omärkliga är tecknen till, att dessa bemödanden av årligt sinnade och humana män utlöset en känsla av medlidande med de i miljön förslungna ryska bönderna.